

5.3 Heilige Doop

Enige achtergronden

Niemand doopt zichzelf. Wij *worden* gedoopt of we *laten* ons dopen. Het gebeurt aan ons. Door de doop worden wij betrokken bij Gods beslissend handelen in zijn Zoon Jezus Christus. Door de doop krijgen wij deel aan zijn sterven en aan zijn opstanding (Rom.6:3-4). De doop is Gods beslissing over ons leven: er komt een einde aan wie wij uit onszelf zijn, om voortaan *met* en *uit Christus* te leven. Wij behoren niet langer onszelf toe of onze ouders, ons kerkgenootschap of wat ook maar. Door de doop zijn wij het eigendom van Jezus Christus en ontvangen wij in Hem een nieuwe identiteit.

Wat is ons menselijk aandeel dan? Zijn wij alleen maar passief? Nee, want doordat God ons in de doop aanneemt en ons met Christus doet opstaan in een nieuw leven, worden wij juist actief ingeschakeld. Zijn genade bewerkt dat wij Hem leren vertrouwen en liefhebben, en door zijn Geest leren wij zijn geboden te doen.

De doop heeft dus duidelijk twee kanten: Gods beslissing gaat voorop. En tegelijk worden wij daarin actief ingeschakeld om zelf ook tot een beslissing te komen: het antwoord van ons geloof. Deze twee kanten komen respectievelijk in de kinderdoop en de volwassendoop tot uitdrukking. De kinderdoop legt er de nadruk op dat Gods genade *voorafgaat* aan elk menselijk geloven. De volwassendoop benadrukt dat de mens in de doop mag *opstaan* tot een nieuw leven waarin geloof en gehoorzaamheid het onmisbare antwoord zijn.

Zowel kinderdoop als volwassendoop hebben daarom voluit bestaansrecht. Beide corrigeren elkaar ook. De kinderdoop corrigeert een volwassendoop waarbij het menselijk 'ja' niet langer volgt op, maar vooraf gaat aan Gods 'ja'. Alsof de beslissing over ons leven iets is dat in onze eigen handen ligt. Andersom corrigeert de volwassendoop een kinderdoop waar de genadige beslissing van God is los komen te staan van het menselijk antwoord daarop. Alsof gedoopt zijn een 'status' is, iets wat je hebt. De doop kan niet zonder het antwoord van onze bekering.

Ondanks deze verschillende accenten is het voor alles belangrijk om te benadrukken dat er maar één doop is (Ef.4:5). Want er is ook maar één Heer, die eenmaal voor ons gestorven is. In zijn dood worden wij gedoopt. Deze doop is een eenmalige handeling en kan niet herhaald worden. Het herhalen of overdoen van de doop strookt niet met het ene beslissend handelen van God in de doop.¹

Kinderdoop

In onze gemeente is de kinderdoop gebruikelijk. Gods beslissing van oordeel en genade, van sterven en opstaan, voltrekt zich aan het prille leven. Maar hoe zit het dan met dat onmisbare antwoord van het geloof? Waarin komt nu de *menselijke* beslissing tot uitdrukking? Dat zien we in de belofte van de ouders om hun kind christelijk op te voeden. Dat is niet zozeer dat je je kind naar een christelijke school stuurt, maar het is de belofte om de beslissing die gevallen is voortdurend je kind 'in te prenten' (Deut. 6:7): Je bent bevrijd uit het slavenhuis, je bent gered uit het water van de dood; voortaan mag je, met ons als ouders en met heel de gemeente van Christus, leven in verbondenheid met God, Hem dienen en navolgen, totdat je zelf in vrijheid je doop zal beamen.

Zo bezien heeft de doop van kinderen weinig tot niets te maken met een geboortefeest, alsof we in de doop het pasgeboren leven vieren. De doop verwijst ons naar de dood van Christus, waarin een einde gemaakt wordt aan een leven 'uit onszelf' en 'van onszelf'. En het vertelt ons van een nieuwe geboorte die van Boven is, uit God (Joh.3:3).

Ondanks dat wij in onze gemeente de kinderdoop voorstaan, willen wij met het oog op de diversiteit binnen de ene Kerk van Christus ruimte bieden aan ouders die, komend uit een kerkelijke traditie van volwassendoop, ervoor kiezen hun kleine kinderen op te dragen in het verlangen dat zij zich later uit eigen vrije keuze zullen laten dopen. De kerkenraad dient hiervoor per geval toestemming te verlenen.

¹ De Generale Synode van de PKN heeft in 2009 nog eens bevestigd dat het ontvangen van een tweede doop een onmogelijkheid is binnen de Protestantse Kerk (zie KTO 09-04 november 2009). In 2012 verscheen namens de PKN de brochure 'Over dopen in de Protestantse Kerk. Handreiking voor het gesprek met gemeenteleden die een "tweede doop" begeren of al hebben ondergaan'.

Dooppraktijk

Vanuit het bovenstaande is het ongepast om de vraag te stellen: wie mogen er gedoopt worden? De doop is immers Gods beslissing, niet de onze. En bovendien gaat deze beslissing principieel aan elk menselijk geloven, kiezen of besluiten vooraf. Toch dringt deze vraag zich wel op binnen de gemeente, met name wanneer men ouders voorin de kerk ziet staan die nauwelijks tot geen betrokkenheid tonen met de gemeente. Ook rijzen er vragen wanneer één van de ouders niet gelovig is, of wanneer de ouders ongehuwd, bewust alleenstaand of homoseksueel zijn.

Vanuit bovenstaande visie op de Heilige Doop is er eigenlijk maar één belangrijke richtlijn voor onze dooppraktijk, te weten: stemmen de ouders gelovig in met de bevrijdende en tegelijk radicale betekenis van de doop, en beloven zij hun kind dit daadwerkelijk 'in te prenten'? Daarbij moeten we bedenken dat dit nooit kan los van de gemeente van Christus die uit haar doop probeert te leven. Met andere woorden: ouders die verlangen hun kind tot Jezus te brengen omdat zij buiten Hem geen leven vinden, zijn van harte welkom rondom de doopvont.

Andere vragen die gesteld kunnen worden omtrent de leefsituatie van de ouders, zijn hieraan principieel ondergeschikt. Dergelijke situaties mogen op zichzelf niet beslissend zijn voor toelating tot de doop, maar dienen met pastorale zorg en voorzichtigheid bekeken te worden.

Wanneer slechts één van de ouders de doop van een kind verlangt (omdat de andere ouder niet- of anders gelovig is) dan kan bij de beantwoording van de doopvragen aan de andere ouder gevraagd worden of hij/zij de geloofskeuze van zijn partner wil respecteren en hem/haar samen met het kind wil steunen om de weg van Christus te gaan.

De praktijk rondom de doop

Bediening van de doop is in de regel mogelijk op de tweede zondag van de oneven maanden. Ouders die hun kind willen laten dopen, kunnen zich aanmelden bij de predikant of de wijkouderling. Na aanmelding volgt een bezoek door de predikant samen met de wijkouderling of de ouderling van dienst. In dit doopgesprek wordt met elkaar gesproken over de betekenis en de consequenties van de doop, en over de invulling van de doopdienst. Ook worden de doopouders gewezen op de avonden over geloofsopvoeding die meerdere malen per jaar worden georganiseerd in onze gemeente. Wie zijn kind laat dopen, wordt geacht hieraan deel te nemen.

Na de doopbediening schrijft één van de ouders de naam/namen van de dopeling op de dooprol. Namens de gemeente biedt de ouderling van dienst/wijkouderling aan de ouders de doopkaars en de doopkaart aan.

Na de doopdienst is er voor de gemeente en de gasten gelegenheid tot feliciteren in het Hervormd Centrum.

Voor de doop in een andere gemeente dan de eigen kerkelijke gemeente is vooraf toestemming van de kerkenraad ter plaatse vereist. Een dergelijk verzoek dient met redenen omkleed te zijn.